

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
I-20 Увп II-2/13 (2007)
05.06.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Павела Јонаша, мр Зорана Рељића, Јасминке Вукашиновић и Гордане Џакула, чланова већа, са судским саветником Катариницом Пецић Илић, као записничарем, одлучујући по захтеву А.А. из ..., Улица ... бр. ..., кога заступа пуномоћник Курмазовић И. Милисав, адвокат из Ужица, Улица Омладинска бр.34/24, за ванредно преиспитивање правноснажне пресуде Окружног суда у Ужицу У.бр.134/07 од 12.10.2007. године, у извршењу одлуке Уставног суда Србије Уж.бр.3602/2010 од 09.05.2013. године, у предмету пензијском, у нејавној седници већа одржаној дана 05.06.2014. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев **СЕ УВАЖАВА** и **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Окружног суда у Ужицу У.бр.134/07 од 12.10.2007. године, тако што се тужба **УВАЖАВА** и **ПОНИШТАВА** решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Београд 02/1 бр. 58272 од 04.07.2007. године и предмет **ВРАЋА** надлежном органу на поновно одлучивање.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Ужицу, која је у поступку одлучивања по захтеву за ванредно преиспитивање судске одлуке потврђена као правилна и на закону заснована од стране Управног суда пресудом 6 Увп II-6/10 (2007) од 27.05.2010. године, одбијена је тужба овде подносиоца захтева изјављена против Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Београд 02/1 бр. 58272 од 04.07.2007. године. Тим решењем одбијена је жалба подносиоца захтева изјављена против решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала у Ужици бр.22061 од 14.03.2007. године, којим је одбијен захтев за признавање права на стаж осигурања са увећаним трајањем као

цивилном лицу на служби у војној установи.

Против пресуде Управног суда 6 Увп II-6/10 (2007) од 27.05.2010. године, којом је одбијен захтев за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Ужицу У.бр.134/07 од 12.10.2007. године подносилац захтева је Уставном суду изјавио уставну жалбу.

Одлуком Уставног суда Уж. 3602/2010 од 09.05.2013. године у ставу I диспозитива, усвојена је уставна жалба А.А. и утврђено да је пресудом Окружног суда у Ужицу У.134/07 од 12.10.2007. године, као и пресудом Управног суда Увп II-6/10 од 27.05.2010. године, повређено право подносиоцу уставне жалбе на правично суђење зајемчено одредбом чланом 32. став 1. Устава Републике Србије. У ставу II диспозитива поништена је пресуда Управног суда Увп II-6/10 од 27.05.2010. године и наложено да Управни суд донесе нову одлуку по захтеву подносиоца уставне жалбе за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Ужицу У.бр.134/07 од 12.10.2007. године.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, суд је поновио поступак по захтеву за ванредно преиспитивање судске одлуке изјављеном против пресуде Окружног суда у Ужицу У.бр.134/07 и у поновом поступку одлучио као у диспозитиву.

Према одредби члана 166. став 2. Устава Републике Србије, одлуке Уставног суда су коначне, извршне и општеобавезујуће.

Чланом 171. Устава утврђено је да је свако дужан да поштује и извршава одлуке Уставног суда (став 1.); да Уставни суд својом одлуком уређује начин њеног извршења, када је то потребно (став 2.); а да се извршење одлука Уставног суда уређује законом (став 3.).

Одредбом члана 104. став 1. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС", бр. 109/07...18/13), прописано је да су државни и други органи, организације којима су поверена јавна овлашћења, политичке странке, синдикалне и друге организације, удружења грађана или верске заједнице, дужни да, у оквиру својих права и дужности, извршавају одлуке и решења Уставног суда.

Одредбом члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, прописано је да, када Уставни суд утврди да је оспореним појединачним актом или радњом повређено или ускраћено људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом, може поништити појединачни акт, забранити даље вршење радње или одредити предузимање друге мере или радње којом се отклањају штетне последице утврђене повреде или ускраћивања зајемчених права и слобода и одредити начин правичног задовољења подносиоца.

У поднетом захтеву за ванредно преиспитивање подносилац захтева, преко пуномоћника, побија законитост пресуде Окружног суда у Ужицу, због битне повреде правила поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и неправилне примене материјалног права. Истиче да се не може прихватити правно схватање управних органа, а нити суда у управном спору, да један допис и акт Министарства одбране може имати ретроактивно дејство, што је противно одредби члана 197. Устава Србије. Наводи и да је тужилац у управном поступку поднео у оригиналу и потврду о радном месту, као и потврду да је вршио службу у својству цивилног лица ван трупе, да је био на радној и информацијској дужности начелника клуба Војске у Ужицу, које радно место се попуњавало професионалним војницима – официрима у Нишу и Подгорици и време проведено на овим дужностима им се признавало у стаж осигурања са увећаним трајањем, као војним осигураницима, јер је то утврђено прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника. Предложио је да суд уважи захтев и укине побијану пресуду Окружног суда у Ужицу.

У одговору на поднети захтев у поступку доношења пресуде Управног суда б Увп II-6/10 (2007) од 27.05.2010. године противна странка (Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање-Дирекција Београд) је истакла да је захтев неоснован, а побијана пресуда Окружног суда, као и оспорено решење правилни и на закону засновани, па је предложио да суд захтев као неоснован одбије.

Према разлозима из образложења пресуде Окружног суда у Ужицу У.134/07 од 12.10.2007. године, којом је одлучивано о законитости решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Дирекција Београд 02/1 бр. 58272 од 04.07.2007. године, исто је донето без повреда правила управног поступка, уз потпуно и правилно утврђене све одлучне чињенице од значаја за законито одлучивање. Наведено је и да је из доказа прибављених у првостепеном поступку и то акта Министарства одбране СЦГ, Сектора за људске ресурсе, утврђено да је организациона јединица Министарства одбране надлежна за организацију и систематизацију радних места у Министарству одбране и Војсци утврдила да у Министарству одбране и Војсци СЦГ не постоје радна места и формацијска места, на којима цивилна лица обављају послове у истом обиму и под истим условима као професионални војници на радним и формацијским местима на којима се стаж осигурања радника рачуна са увећаним трајањем по коефицијенту 12/14, са позивом на члан 59. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Тим чланом прописано је да се у стаж осигурања са увећаним трајањем осигураника урачунава и време проведено у својству војног осигураника или цивилног лица из члана 11. став 2. Закона, осим времена које је то цивилно лице провело

у трупи и то под условима и у обиму који су утврђени прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника.

Према разлозима образложења пресуде Управног суда 6 Увп II-6/10 од 27.05.2010. године, Окружни суд у Ужицу је, одлучујући о законитости оспореног решења, правилно нашао да тим решењем није повређен закон на штету тужиоца. По оцени Управног суда из те пресуде, у конкретном случају, побијаном пресудом није учињена повреда прописа у поступку која је могла бити од утицаја на решење ствари, већ је истом правилно и потпуно оцењена законитост оспореног решења, па нема основа да се поднети захтев уважи. Према оцени Управног суда основано Окружни суд у Ужицу налази да су у спроведеном поступку потпуно и правилно утврђене све одлучне чињенице од значаја за законито одлучивање, јер је утврђено да је тужилац рођен 1950. године, да је радио као цивилно лице на служби у Војсци Србије и Црне Горе од 01.01.1993. до 31.08.2005. године, на радном месту начелника клуба Војске СЦГ у Ужицу, да је био осигураник фонда, а да му у матичној евиденцији за овај период није уписан стаж са увећаним трајањем, позивајући се на наведени акт Министарства одбране СЦГ, Сектора за људске ресурсе, Управе за кадрове инт.бр. 8193-2 од 26.07.2005. године. Према наведеној пресуди Управни суд закључује да је правилан став Окружног суда у Ужицу да тужилац не испуњава услове из члана 59. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр.34/03...63/06), да му се призна право на стаж осигурања са увећаним трајањем као цивилном лицу на служби у војној установи.

У извршењу налога Управног суда I-20 Увп II-2/13 од 13.05.2014. године Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је својим дописом 02/1 бр.58272 од 03.06.2014. године доставио суду списе предмета, али се није изјаснио на напред наведену одлуку Уставног суда која му је у прилогу достављена.

Одредбом члана 141. Закона о Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр.43/94...37/02 и "Службени гласник СЦГ", бр.7/05 и 44/05) било је прописано да цивилна лица у Војсци, права по основу здравственог осигурања и пензијског и инвалидског осигурања остварују по пропису републике чланице на чијој се територији налази јединица, односно установа у којој ради.

Одредбом члана 267. наведеног Закона, која је била на снази до 02.01.2000. године, када је ступио на снагу Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр.74/99), у ставу 1., било је прописано: да се професионалним војницима рачуна сваких 12 месеци ефективно проведених на одређеним пословима као 16

месеци стажа осигурања, и то – у вршењу послова члана специјалне опитне посаде за испитивање наоружања у фази освајања произвођење и завршених опита и испитивања, ако на опитима и испитивањима проведу најмање половину укупног годишњег радног времена, у вршењу послова радиолошке, биолошке и хемијске заштите у лабораторијским и полигонским условима, у вршењу послова електронског извиђања и послова криптографије и у вршењу послова граничне службе и задатака овлашћених органа безбедности у војсци и војној полицији. Ставом 2. прописано је да се професионалним војницима рачуна као 15 месеци стажа осигурања сваких 12 месеци ефективно проведених у вршењу послова и задатака на радарским уређајима на којима су изложени радарским зрачењима, и то онима који врше оправку, сложеније подешавање и испитивање или раде као инструктори – наставници за оправку радарских уређају, ако на тим пословима проведу најмање три четвртине укупног годишњег радног времена. Ставом 3. прописано је да се професионалним војницима рачуна сваких 12 месеци ефективно проведених на дужностима у трупи као 15 месеци стажа осигурања. У ставу 4. прописано је да се под дужностима у смислу члана 266. овог Закона из става 1., 2. и 3. овог члана, подразумевају дужности које утврди начелник Генералштаба.

Законом о изменама и допунама Закона о Војсци Југославије (“Службени лист СРЈ”, бр.74/99) додата су још три става наведеног члана закона, па је новим ставом 4. прописано да се осталим професионалним војницима рачуна сваких 12 месеци ефективно проведених на дужности као 14 месеци стажа осигурања, а новим ставом 7. прецизирано је да дужности у смислу члана 266. овог Закона из става 1., 2. и 3. овог члана утврђује начелник Генералштаба за запослене у војсци, а савезни министар за одбрану, у Савезном министарству за одбрану и војним јединицама и војним установама Савезног министарства за одбрану.

Чланом 74. Закона о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања (“Службени лист СФРЈ”, бр.23/82...84/90 и “Службени лист СРЈ”, бр.41/94), који се примењивао на дан када је започео период за који је тражено признавање предметног права, било је предвиђено да се у стаж осигурања са увећаним трајањем рачуна и време за које су осигураници били осигурани у пензијском и инвалидском осигурању у својству војног осигураника или грађанског лица на служби у Југословенској народној армији, осим времена које је грађанско лице на служби у Југословенској народној армини провело у трупи и то под условима и у обиму који су одређени прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника.

Чланом 99. Закона о основама пензијског и инвалидског осигурања (“Службени

лист СРЈ”, бр.30/96...5/03) било је прописано да се у стаж осигурања са увећаним трајањем осигуранику рачуна и време проведено у својству војног осигураника или цивилног лица из члана 11. тачка 2. овог Закона, осим времена које је то цивилно лице провело у трупи, и то под условима и у обиму који су утврђени прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника.

Одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (“Службени гласник РС”, бр.34/03, 64/04 и 84/04), које су се примењивале на дан када је окончан период за који је тражено признавање предметног права, било је прописано: да су осигураници запослени, између осталих, цивилна лица на служби у војсци и војним јединицама и војним установама (члан 11. тачка 2.); да се у стаж осигурања са увећаним трајањем осигуранику рачуна и време проведено у својству војног осигураника или цивилног лица (из члана 1. тачка 2.) овог Закона, осим времена које је то цивилно лице провело у трупи, и то под условима и у обиму који су утврђени пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника (члан 59.); да се осигуранику који је, до дана ступања на снагу овог закона, радио на радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем на основу прописа који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, тај стаж рачуна за испуњавање услова, у складу са законом који је важио у периоду када је навршен (члан 241.).

Полазећи од цитираних одредаба члана 166. став 2. Устава Републике Србије, члана 171. Устава и члана 104. став 1. Закона о Уставном суду (“Службени гласник РС”, бр.109/07, 99/11 и 18/13) и напред цитираних одредаба наведених закона, као и општеобавезујућег правног схватања Уставног суда, Управни суд налази да се испуњеност законских услова за признавање права на стаж осигурања са увећаним трајањем, као цивилном лицу на служби у војној установи, имајући у виду одредбу члана 241. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, морало ценити у складу са прописима који су били на снази у периоду од 01.01.1993. до 31.08.2005. године. При том треба имати у виду, да је питање рачунања стажа осигурања са увећаним трајањем било уређено на исти начин свим законима из области пензијског и инвалидског осигурања донетим у наведеном периоду, тако што се у стаж осигурања са увећаним трајањем рачунало и време проведено у својству цивилног лица на служби у војсци, осим времена које је то цивилно лице провело у трупи, и то под условима и у обиму који су утврђени прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника.

Имајући у виду напред наведену одредбу члана 267. Закона о Војсци Југославије, Управни суд је оценио да је при одлучивању Окружног суда у Ужицу по тужби за

оцену законитости оспореног решења, признавање права на стаж осигурања са увећаним трајањем, најпре било потребно утврдити, да ли су предметни послови и задаци актима начелника Генералштаба Војске Југославије, односно Савезног министра за одбрану о одређивању дужности у смислу члана 267. тог Закона – који су били на снази у периоду од 01.01.1993. до 31.08.2005. године, били сматрани као дужност у трупи, јер у том случају подносилац захтева за ванредно преиспитивање судске одлуке наведено право не би могао да оствари. Након тога, било је потребно утврдити да ли се професионалним војницима који су обављали исте послове и задатке као и подносилац захтева, стаж осигурања рачунао са увећаним трајањем, у ком случају би то право припадало и овде подносиоцу захтева.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених у првостепеном и другостепеном поступку испуњеност услова за признавање стажа осигурања са увећаним трајањем није оцењивао на основу аката из напред наведеног периода, већ на основу акта Министарства одбране Србије и Црне Горе – Сектора за људске ресурсе – Управе за кадрове, донетог 26.07.2005. године којим је прописано да у Министарству одбране и Војсци Србије и Црне Горе не постоје радна места и формацијска места на којима цивилна лица обављају послове у истом обиму и под истим условима као и професионални војници на радним и информацијским местима на којима се стаж осигурања радника рачуна са увећаним трајањем по коефицијенту 12/14. Имајући у виду да је у предметном управном спору који је вођен пред Окружним судом у Ужицу, прихваћен напред наведени закључак управних органа, Управни суд налази да оцена о законитости одлучивања о захтеву предметног права овде подносиоца захтева за ванредно преиспитивање судске одлуке садржана у пресуди Окружног суда, није заснована на меродавном материјалном праву и да се не може као правилан и на закону заснован прихватити како закључак Окружног суда, тако и управних органа да подносилац захтева за остваривање траженог права не испуњава законом прописане услове за признавање права на стаж осигурања са увећаним трајањем.

Према оцени Управног суда, основано се захтевом за ванредно преиспитивање судске одлуке, указује на незаконитост пресуде Окружног суда у Ужицу, будући да је тај суд приликом оцене законитости оспореног решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, пропустио да утврди да је приликом доношења тужбом оспореног решења, тужени орган учинио битне повреде правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку, на чију сходну примену у поступку одлучивања другостепеног орган по жалби упућује члан 235. став 1. истог закона, јер образложење тужбом оспореног решења не садржи јасне и разумљиве разлоге

на којима се заснива одлука туженог органа, односно разлози из образложења оспореног решења не упућују на онакво решење какво је дато у диспозитиву. По оцени суда, ваљано образложење управног акта по природи ствари представља неопходну претпоставку, јер без таквог образложења није могуће ценити правилност утврђеног чињеничног стања у жалбеном поступку, а нити законитост оспореног решења у управном спору. Стога, како образложење управног акта представља онај део писано издатог решења у коме се наводи правни основ и разлози за одлуку из диспозитива и омогућава странци да схвати зашто је донето решење баш оне садржине као што је изнето у диспозитиву, а не нека другачија одлука, одлучено је као у диспозитиву пресуде, јер оспорено решење пред Окружним суду у Ужицу, супротно наведеној одредби ЗУП-а, није садржавало напред наведене податке, а што је био разлог за поништај истог.

Осим тога, тужени орган је приликом доношења решења, оспореног пред Окружним судом у Ужицу, повредио и правила управног поступка из одредбе члана 8. ЗУП-а. Ово из разлога што у управном поступку нису правилно утврђене одлучне чињенице, које су од утицаја за признавање права на стаж осигурања са увећаним трајањем а односе се на то да ли се професионалним војницима који су обављали исте послове и задатке као и подносилац захтева, стаж осигурања рачунао са увећаним трајањем, у ком случају би то право припадало и овде подносиоцу захтева. Будући да чињенични закључак непосредно претходи примени материјалног права и спада у групу формално-процесних незаконитости, то је приликом доношења тужбом оспореног решења, дошло до повреде једног од основних начела управног поступка из наведене одредбе – начела истине, према коме се у поступку морају утврдити правилно и потпуно све чињенице и околности од значаја за доношење законитог и правилног решења (одлучне чињенице), што у конкретној ситуацији, имајући у виду напред наведено, није био случај, а које недостатке није отклонио ни Окружни суд побијаном пресудом.

Такође, у поступку пред управним органима, приликом решавања ове управне ствари, нису правилно примењени одговарајући материјални прописи који су били на снази у периоду од 01.01.1993. до 31.08.2005. године, према којима се у стаж осигурања са увећаним трајањем рачунало и време проведено у својству цивилног лица на служби у војсци, осим времена које је то цивилно лице провело у трупи и то: под условима и у обиму који су утврђени прописима којима се уређује пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника. Повреда материјалног прописа састоји се и у чињеници што су се у конкретној управној ствари примењивали акти Министарства

одбране Србије и Црне Горе – Сектора за људске ресурсе – Управе за кадрове донети 26.07.2005. године, а не на акати Савезног министра за одбрану о одређивању дужности у смислу члана 267. Закона о Војсци Југославије, који су били на снази у периоду од 01.01.1993. до 31.08.2005. године.

Имајући у виду одлуку из диспозитива ове пресуде, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање ће у поступку поновног одлучивања по жалби отклонити повреде правила поступка, како и применити одговарајуће материјално-правне прописе, на које му је указано овом пресудом и своју одлуку засновати на правном схватању и примедбама суда у погледу поступка, сагласно одредби члана 69. став 2. Закона о управним споровима.

ПРЕСУЂЕНО У УПРВНОМ СУДУ
дана 05.06.2014. године I-20 Увп II-2/13 (2007)

Записничар
Катарина Печић Илић,с.р.

Председник већа-судија
Жељко Шкорић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

ОИ